"Danskeren",

et halvugentligt Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika.

udgivet af

DANISH LUTH. PUBL HOUSE,
Blair, Nebr.

„Danskeren" udgaar hver Tirsdag og Fredag
Pris pr. Aargang.
De Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00
Bladet betales i Forskud.

Bestilling, Betaling, Adresseforandring og andet angaaende Bladet adresseres:
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.

Alle Bidrag til „Danskeren"s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret:
A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man klage til det stedlige Postvæsen. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes De altid omtale, at De saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Nytte.

Om Bibelens Brug i Santhalistan skriver Missionær Bodding ifl. „Kr. Dgbl.", at det er glædeligt at se den stadige Brug, de ældste mere og mere gør af deres Bibel. „Det vil sikkert", siger han, „komme til at mærkes i Arbejdet. Jeg skulde maaske ikke sige Bibelen, da de endnu ikke har hele det gamle Testamente paa deres eget Sprog, — men om Gud giver Liv og Kræfter, vil det ikke vare længe, før de faar den helt. Paa Bengali og Hindi har de haft Bibelen i mange Aar, men vi forstaar, hvor meget det har at sige, at de faar den i deres eget Sprog."

Den nylig afdøde Leder af „General Council"s Hedningemission, Dr. Harpster, skal have udtalt følgende mærkelige Ord om Missionen **i Asien:**

„Jeg har set meget af Missionsarbejdet paa Ceylon, i Kina og Japan. I Japan er Anledningen stor, men endnu større i Kina. Men paa Grundlag af 38 Aars Erfaring er min Overbevisning endnu den samme: Verdens religiøse Stormcentrum ligger ikke i Japan, ikke i Kina eller Korea, men i Indien. Asien har før fulgt dets religiøse Ledelse. Hvorfor skulde det ikke ogsaa nu følge den? Indiens Erobring for Kristus vil have Asiens Erobring for ham til Følge."

Med Hensyn til det store Jubelfond, som Den forenede norske Kirke har besluttet at indsamle til sit 25 Aar Jubilæum 1915,, skriver Past.. J. N. Kildahl, der har paataget sig at være Indsamler , i „Luth.": „De tre største norsk-lutherske Samfund i Amerika har erklæret sig enige i Læren og har rakt hinanden Broderhaand. . . . Havde vi Grund til at bringe Gud et Takoffer før, saa har vi nu faaet dobbelt Grund til at jubilere og vise i Gerning, at vi er taknemmelige. Dertil kommer, at Herren i Aar har givet hele det store Strøg, hvor den allerstørste Del af vort Samfunds Folk bor, et ualmindelig godt Aar . . . Vi har al Grund til med David at sige: Mit Bæger flyder over."

I „Luth." meddeles fra Norge om Sognepræst J. J. Jansens pludselige Død af Hjertelammelse, 68 Aar gammel. Med ham, siger Meddeleren, er en af vort Lands mest kendte og skattede Gejstlige gaaet bort. Sognepræst Jansen var maaske vort Lands mest fremragende og ejendommelige Prædikant, og han har ved sin Forkyndelse øvet stor Indflydelse i vort kirkelige Liv. Saa vel i Tale som i Skrift har han ydet en betydelig Indsats i vor Kirkes Historie. Han er bleven landskendt ved sine smaa Prædikensamlinger. Men Jansens trykte Prædikener gav ikke det rette Indtryk af ham som Prædikant. Man maatte høre ham. Maaske ingen forstod som han at fængsle sine Tilhørere. Hans Prædikener var en Kunst i Ordets bedste Betydning . . . Han steg saa at sige ned fra Prædikestolen, gik ned i Menigheden, indlod sig i Samtale med den og forstod at knytte sin Forkyndelse til det let forstaaelige . . . Som Prædikant har han haft Indflydelse ikke blot paa sine Tilhørere, men ogsaa blandt Gejstligheden. Sine Tanker om Prædikekunsten har han fremsat i sin Bog om „Forkyndelsen". Jansen var ogsaa en af Banebrynderne for en nyere og friere Retning inden for den norske Teologi, som tog sin Begyndelse ved Prof. Petersens „Hvorledes bør Kirken møde Nytidens Vantro."

Vor afsluttede Chautauqua.

Det er ikke saa lige en Sag at give en Bedømmelse af noget saa forskelligartet og blandet som en Chautauqua.

Men alligevel — naar en Institution antager en saa offentlig og omfattende Karakter, som Chautauqua-Møderne gør hos os, saa bør Pressen ikke undslaa sig for at udtale sig om den.

Hidtil har vi kun omtalt den og drøftet eet Punkt i et enkelt Foredrag. Her agter vi at gaa lidt videre uden dog at love en alt omfattende Bedømmelse.

Chautauqua-Institutionen er en Slags Folke-Universitet, maaske vi skulde tilføje: og Folketeater.

Den henvender sig til det brede Lag i Folket; den overspringer Grænserne mellem de forskellige Kirkesamfund og Grænsen mellem Kirken og Verden.

Den stiller sig dog nærmest paa Kirkens og Kristendommens Side, idet den stadig viser Agtelse for baade Kristendom som saadan og for Kirkens Arbejde og ikke alene hævder, men ogsaa yder stærke Indlæg **for at fremme kristelig Moral.**

Chautauqua gaar derimod sjælden ind paa direkte kristeligt eller kirkeligt Arbejde til Menneskers Frelse.

Hvad den leverer er dels belærende og dels underholdende.

Vor nylig afsluttede Chautauqua bød — baade i Retning af Foredrag og Musik — paa meget godt, som Folk i mindre Byer og paa Landet ellers aldrig vilde faa Anledning til at høre.

Den gav de besøgende Mundsmag af baade praktisk Videnskab og dygtig Musik, som nok var Ulejligheden og Pengene værd.

Saa lidt af Enkelthederne.

Den første, der rigtig tiltalte os, var Byron C. Piatt, en Præst fra Indianapolis, Ind.

Han talte om „American Morals" og Beskyttelsen af vor Ungdom gennem „the mating age".

Han havde studeret sit Emne godt. Han kendte til Ungdommen, baade Trengene i Lømmelalderen og Pigerne i Tøsealderen og malede Billeder af hver, som Tilhørerne maatte kendes ved —

De store Drenge, naar de begyndte selv at sanse at vaske sig i Nakken, endogsaa helt ned under Kraven, og blev saa kloge, at de kunde rette paa baade Fa'r og Mo'r —

Og de store Tøse, der kaldte Moderen, der ellers var god nok, en „Crank", som ikke vilde tillade dem at more sig og nyde Livet, og som derfor ikke kunde vente andet, end at de skulde „knuse hendes Hjerte".

Det var to nærgaaende Portrætter, han viste os af en ung Pige — først en Skønhed paa 16 Aar, frisk og sund, saa et hentæret, ødelagt Vrag paa 20 Aar, der udaandede paa et Hospital.

Han gik saa langt i Paavisning af Landets Mangel paa Moral, at han statistisk oplyste efter Dommer Ben Lindsay, at 10 Procent af Landets Kvinder i Alderen 18 til 35 Aar var prostituerede.

Desuden fortalte han Forsamlingen, hvor mange af Højskolepigerne i flere af vore Storbyer var faldne.

Det var noget, der ikke kildrede Tilhørernes Ører eller smigrede deres Forfængelighed, men manede stærkt til Opvaagnen og til at optage Kampen imod det om sig gribende Onde.

Taleren gav ogsaa gode Raad og Vink i Retning af de unges Beskyttelse i deres farlige Alder.

Kun syntes vi, som vi forleden nævnte i Artiklen „Tomme Hjerner", at han lagde for stor Vægt paa Hjernen og Oplysning og for lidt paa Hjertet og Gudsfrygt. Men et kraftigt Vaagn op! var hans dygtige Foredrag.

Han mente, det var Tid for „Mukraking."

Mr. Albert L. Blair, en ledende Journalist ved et Blad i en af vore Storbyer i Østen, talte interessant og godt om Pressen i Fortid og Nutid.

Der var især to Punkter i hans Tale, vi satte Pris paa, — det ene var det Sprog, han mente et Blad bør føre — rent og lige til, ikke opstyltet eller vulgært, — det andet var hans Kritik af den „gule Presse", Smudspressen.

Han definerede Dagspressens Opgave saaledes: At løfte Laaget og lade Folk se, hvad der foregaar dagligdags i Verden.

Pressen bør være sandhedstro, dog maadeholden med Hensyn til at berette om Forbrydelser. Men der er Forbrydelser, som bør komme for Lyset til Skræk og Advarsel.

Han mente, at Skolen, Prædikestolen og Pressen har en stor Fællesmission i Verden.

Miss Belle Kearney, en vidt berejst Sydstats-Dame og Forfatterinde, fortalte om „Rusland, som jeg saa det".

Det var vel ikke saa forskelligt fra, hvad man kan læse om Forhold i Rusland, og dog havde det hos sig en hel Del af den Interesserethed, som kun Selvsyn giver. Hvad hun fortalte om sit Besøg hos Leo Tolstoi var næsten dramatisk.

En anden Foredragsholder var Henry J. Allen, Redaktøren af „Witchita Eagle", Kas. Han mindede meget stærkt om Wm J. Bryan baade i Udseende og Talebegavelse.

Han talte om „The Plain Citizen", og det gjorde han ret godt. Hans Tale var en Del kritisk; særlig gik Kritikken ud over saadanne Borgere, som nøjes med at passe deres egen Dont og saa holdt sig ude af „Jaiken" (Arresten).

Vi stod i Skyld ikke alene til os selv men til det Samfund, vi lever i. — Men vi maa slutte.

En af vor Bys amerikanske Blade (Pilot) skriver: „Efter vor Mening heldte Chautauquaen lidt for stærkt til det underholdende og bød paa for lidt af det opløftende".

Denne Kritik kan vi tilstemme, ligesaa, hvad Bladet siger tidligere: Hellere en Dag eller to kortere og saa blot det bedste — og blive fri for det middelmaadige.

Aarsberetningsnotabene.

Frikirkens Kirkedag er i nogen Maade dens Pulsslag, og disse Pulsslag mærker vi igen i Aarsberetningen. Jeg har nu ploejet igennem den fra Kenmaremødet 1912. Det er et ganske interessant Skrift, ikke mindst naar man ikke var med paa Mødet. Tillad mig, idet jeg paa det bedste anbefaler Aarsberetningen til at blive udbredt viden om. — Pris 10 Cts. næsten 200 Sider, tænk! — at sætte et Notabene ved et og andet i dette Dokument.

Adresserne.

I Aarsberetningen finder vi alle vore Menigheders Navne og Lokalitet, Menighedssekretærernes, vore Professorers, Præsters og Missionærers Adresser. Og alene dette er jo de 10 Cents værd. Man kan blive glad ved at læse de over 200 Menigheders og Missionsstationers Navne og ved at tælle efter og se, at den fore. Kirke nu har 126 Præster (vore teologiske Professorer og Ydremissionærer iregnede). Men ved at vende Blad blev jeg alligevel bedrøvet ved kun at finde 4 Missionærer paa Adresselisten. Blot 4! Vilde nogen saa slutte fra dette Minimum, at der ingen Missionssans er i Samfundet, da var det fejlagtigt. Men det er alligevel et altfor lille Tal i et 16 Aar gammelt Samfund, som tilmed regner sig i Slægt med og holder Forbindelse oppe med den indre Mission i Danmark, hvor den ufolede Virksomhed ved Missionærne har faaet en saa fremskudt Plads. Brødre, vi maa bedre frem ogsaa paa dette Omraade! —

Taksigelser.

Aarsmødet har sagt Tak til mange Sider. Det kunde være fornøjeligt nok at tælle Taksigelserne sammen, hvilket jeg dog vil overlade til andre. Bliver Takken baaret frem for Herren, er den god; thi det er altid godt at takke ham. Men man kommer ved al den Tak let til at tænke paa Mundheldet: „Af mange Tak døde Smedens Kat!" Det er godt at være skønsom og taknemmelig; men et Aarsmøde skulde give stærke Impulser til Samfundsarbejde, og jeg ved ikke, om de er til Stede i saa rigelig Mængde som Taksigelserne. —

Finanssekretær

hed jo den nye Embedsmand, som Kenmaremødet tog Skridt til at installere, og hans Opgave skulde være at hjælpe Samfundets Pengesager paa Fode. Hensigten var god; hvad man kan opnaa ad den Vej, maa Erfaringen afgøre. Jeg har nu ellers den ringe Mening, at det er en Dom over os selv, at en saadan Post skal tiltrænges i Den forenede Kirke. Vi har hørt om vore mange Adresser, men saa mange Adressater: Præster, Professorer, Missionærer, Menighedssekretærer og -formænd, som den forenede Kirke tæller, burde være netop saa mange Finanssekretærer for Samfundet. Det gælder om at vaagne op til at gøre sin Skyldighed paa dette Omraade.

Jeg har for nylig talt med Den fore. Kirkes Formand, og han udtalte sig i den Retning, at Hovedaarsagen til vor stigende Gæld er, at der er mange af Samfundets Medlemmer, som ikke gør deres Pligt ved Indsamlingerne. Hvor beskæmmende! Maatte her ske en Opgang! Admiralen sagde: „England venter, at hver Mand gør sin Pligt! „Kan man ikke fordanske dette Motto saaledes: „Den forenede Kirke venter, at hver Mand og Kvinde gør sin Pligt!" Skal den vente forgæves?

Luther College,

Racine, er saa overladt Prof. J. A. Larsen at drive. At Dansk og og Religion bør hævdes som to Hovedfag paa vore Højskoler, kan man vist nok opnaa Enighed om. I Aarsberetningen læses fra Luther College: „Dansk blev tilbudt, men ingen Klasse gennemførtes, da kun to Elever indmeldte sig." — „Bibelklasse førtes gennem Vinteren, hvilken en mindre Del af Eleverne besøgte". „Enhver Dag-Elev maa overvære mindst een Times Undervisning i Religion hver Uge."

Heraf forstaar man nok, at de to nævnte Hovedfag staar paa svage Fødder paa denne Skole. Men naar man saa læser i „Kirkebladet" at Prof. J. Larsen har tilbudt Pastor Harald Jensen at blive Lærer ved Luther College at „overtage den danske og religiøse Side af Undervisningen og blive Leder af en Slags Bibelskole, da virke det som en klar Straale paa et dunkelt Sted, og det er at haabe, at Pastor Jensen modtager denne Post. Da vil Dansk og Religion med Guds Hjælp komme paa Benene og tænk! saa faar man „en Slags Bibelskole" med i Købet. Under Pastor Jensens Ledelse bliver det nok af den rette Slags, og da vil Velsignelsen ikke udeblive. Man kan næsten udbryde som Grundtvig ved en vis Lejlighed til Birkedal: „Nu faar vi med et Slag, hvad vi ellers maatte have kæmpet for i 30 Aar."

Alderdomshjemmet.

Angaaende det foreslaar Komiteen, at det bygges i Elk Horn, Ia., og at 10 Acres Land af de 40, tilhører Børnehjemmet der, skænkes i dette Øjemed til Alderdomshjemmet. Den første Del af denne Henstilling er vist meget rimelig. Dersom Alderdomshjemstanken finder Hjerterum hos Elk Horns talrige danske Befolkning, da kan man næppe lokalisere det noget Sted bedre end netop der.

Men med Hensyn til at tage 10 Acres fra Børnehjemmet til Alderdomshjemmet, da maa jeg spørge: kan det være rigtigt? Juridisk set er der jo en Hæftelse ved den for. Kirkes Skøde paa Børnehjemmet, den nemlig, at det kun tilhører Samfundet, saa længe det drives af det som Børnehjem. Men kan man saa med en saadan Klausul udstykke det?

Og er 10 Acres ikke altfor lille et Jordtillliggende for et Alderdomshjem? Jeg har tænkt, at det burde have Jord for et rimeligt Landbrug, mindst 50 Acres.

Og vil det være forsvarligt at tage de fattige Børns Land fra dem! Bliver det ikke noget i Retning af at eje og beholde 100 Faar selv og saa ofre den fattige Naboes eneste Lam! Et Samfund paa Medlemmer i Tusindvis tager de hjemløse Børns Land og beholder sit eget ubeskaaret. Jeg synes, at det er en Fremgangsmaade, man maa betænke sig mere end to Gange paa, før man slaar ind paa den. Men der ikke skulde være nogen i Elk Horn store Nybygd, der vilde skænke det nødvendige Areal til et Alderdomshjem, saa Børnehjemmets Land forblev ubeskaaret?

I Stjernens Tegn.

I Aarsberetningen er der flere Menigheder, som staar i Stjernens Tegn", det vil sige, de er ikke formelt optagne i Samfundet, selv om de betjenes derfra og støtter det.

Men sker det ikke, at disse eller nogle af disse Menigheder „i Stjernens Tegn" sender Delegater til Samfundets Aarsmøder og Kredsmøder, hvor de faar Sæde som stemmeberettigede Medlemmer? Det gør det nok. Men kan det være forsvarligt? Man vil være hensynsfuld; men har et inkorporeret Samfund Lov til at tage et saadant Hensyn? Chr. Bergs Valgsprog var: „Gaa aldrig paa Akkord med Uretten!" Men er det ikke at „gaa paa Akkord med Uretten" at give dem Ret til at stemme, som ingen Stemmeret har? Det er nok bedst at se sig for i Tide. Der kunde tænkes det Tilfælde, at en Theodor Roosevelt kunde staa frem paa det kirkelige Omraade lig ham, der paa det politiske vendte op og ned paa Sagerne ved den republikanske Konvention i Chicago og viste, at Valgsvig gik i Svang. Men nogen ønsker et saadant Drama spillet iblandt os! Derfor ingen Akkord med Uretten".

Et tveegget Sværd.

Aarsmødet besluttede, at „kun saadanne ældre Personer, som er velbegavede, har en praktisk Uddannelse og godt Lov i Menigheden skal tilstedes Adgang til den teologiske Afdeling uden at have gennemgaaet det fulde Kursus i Proseminariet". Det er et skarpt Sværd, som skærer til to Sider. Aa, at Aarsmødet vilde begynde at tumle med et saadant Vaaben! Thi hvad er det til? Det er til at „halshugge" ældre troende, som har Kald til Præstegerningen, og af Forholdene tvinges til at søge en kortere Uddannelse. Falder vedkommende ikke for „Begavelse", saa giver „en praktisk Uddannelse" ham Ulivssaar. Jo Guillotinen er reist, og den var maaske i Brug, før Aarsmødet tog denne skæbnesvangere Beslutning.

Men at Sværdet har en anden farlig Eg, kan man ikke overse. Thi er man ung og har gennemgaaet Proseminariet, da kan man nok komme ind i den teologiske Afdeling (og dermed halvt ind i Præstegerningen), selv om man er mindre godt „begavet", mangler „praktisk Uddannelse", og hvad med det tredje Punkt: godt Lov i Menigheden? Men skal den Fremgangsmaade følges i vor Præsteuddannelse, da gruer jeg for Udviklingen i den forenede Kirke.

Henstillingen i den følgende Pa-

Music for Church, Sunday School

YOUNG PEOPLE'S SOCIETIES AND PRIMARY DEPTS.

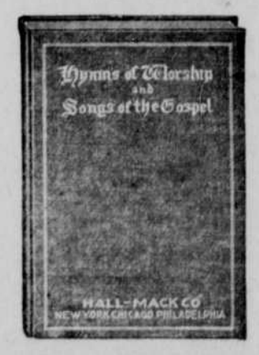

HYMNS OF WORSHIP AND SONGS OF THE GOSPEL

Two Books in One

The first half of this book contains 200 of the choicest hymns from the best hymnals known, just the hymns the congregation sing. The second half contains the cream of all Gospel Song and Sunday School books; **the best songs from the world's best authors.** No book in America can equal this. Just the book for all-around church use.

If you want a HYMNAL get this book.
If you want a SUNDAY SCHOOL SINGING BOOK, get this book.
If you want a BOOK FOR YOUNG PEOPLE'S SOCIETIES, get this book.
If you want a BOOK FOR EVANGELISTIC SERVICES, get this book.
If you want a BOOK OF THE BEAUTIFUL HYMNS AND GOSPEL SONGS FOR THE HOME, get this book.

WHAT!! Only $25.00 the hundred! Yes!! Beautifully bound in board covers. (Skytogen).

Most Hymnals cost two and three times as much. This is better. One copy 32c. postpaid. Write for returnable copy to examine. You will be delighted.

SONGS OF GROVE AND TEMPLE

The Famous Camp Meeting Book; designed for all outdoor or spiritualistic congregational singing for Grove or temple. The most popular book of its kind in America. Has no equal.

Your name on every book. Write us for our unique plan, whereby we print your name or that of the Society on each book. ***You can name the book yourself***—say—"Chautauqua '09 Songs," "Summit Park Official Song Book," etc. Name it after your Summer School, Epworth League, Christian Endeavor, Sunday School Bible Class, etc.

Write at once for returnable sample and full particulars. ***Price, paper covers, cloth stripped, only $10.00 per hundred; by mail, 10c. singly.***

Price, cloth board covers, only $15.00 per hundred: by mail, 20c. singly.

The Voice of Praise No. 2

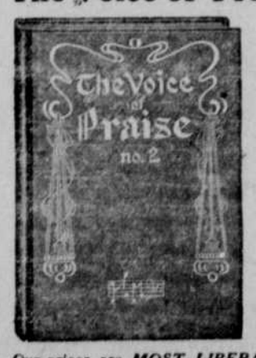

The experience of the quarter of a century is embodied in this book. The first of the series sold 400,000 copies; this book will do better. The best work of the world's greatest Sunday School song composers is included This book sets the highest standard

The Voice of Praise No. 2
Price $25 the 100
Send 32c at once and secure a returnable copy. If you are not pleased, we refund the money on return of the book.

Our prices are ***MOST LIBERAL TO SCHOOLS***

WRITE FOR OUR SPECIAL OFFER

New Songs of the Gospel 1, 2 & 3 Combined

Tag Board $15 the 100. Board Cover, $25 the 100

Single copy, postpaid, 20c and 32c. Returnable if not desired.

Largest Book. Smallest Price. 350 Hymns, Words and music complete. With 64 new Hymns extra. Three 10-cent books for the price of one, forming a Compendium of Gospel Songs than which there is none better, as it comprises all that is newest, best, and really worth having in the World of Sacred Songs.

Where is it possible to secure so much in value for so little expense? For the Church it is unsurpassed; for **Young People's Societies** it has no equal.

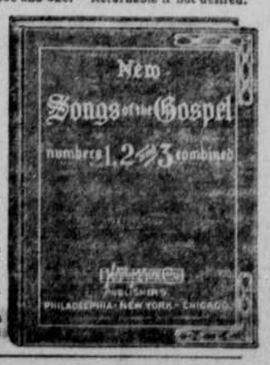

"SONGS FOR LITTLE SINGERS" NEW AND OLD

OUR LATEST AND THE BEST Primary Song Book on the market today

A Primary Scrap Book containing the best from the primary unions all over the country. It would take years for one primary worker to make a collection like this. Why waste your time when we can give you one.

The Special Features are several Two-part songs, a collection of parable, miracle and motion songs, well adapted to the little ones. And several recitations and exercises that will be a joy to the teacher

And the best of all is a number of brand new songs, which are waiting for you to try.

TO BE THOROUGHLY EQUIPPED, you must have a copy in your primary department.

PRICE THE COPY, 25 CENTS.....BY MAIL, 30 CENTS

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, BLAIR, NEB.